

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editură Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

ETNICUL – CA FUNDAMENT ȘI „STARE DE SPIRIT” A NAȚIUNII

Col. r. conf. univ. dr. Aurel V. DAVID

Astăzi prin Europa așa-zis „*democratică*” circulă o stafie dezaxată, încercînd să ducă în surghiun un cuvânt cu esență umană de la facerea lumii: etnie/ethnic/ethnos/*ethnicus*, pe fundamentul căruia s-au născut neamurile - comunitățile - popoarele - națiunile. Acestea sunt organizările sociale bazate pe legături de sînge și de limbă, care în percepția așa-zișilor *europeniști* nu mai încap în formulele geopolitice preconizate, alături de regiuni sau europegiuni, care urmează a fi umplute cu „*oameni de strînsură*”. Acestor arhitecți s-au alăturat deja o droaie de așa-ziși intelectuali, care motivează că într-un spațiu, pe care-l vor comunitar, etnicul fondator, care s-a aflat la „*capul și începutura moșilor*” își cîntă singur prohodul, lăsînd locul așa-numitelor „*comunități cu fundament civic*”, iar națiunile etnice au cedat de loc locul națiunilor civice. La urmă au intervenit experții, care vorbesc despre decăderea popoarelor nativ europene, despre îmbătrînirea neamurilor europene, de pierderea vitalității acestora, fără a arăta și motivul acestei regresii.

Aceștia nu vor să accepte, din motive ideologice, că Europa, de la Atlantic la Urali și de la Oceanul Înghețat la Mediterana, a fost, de la facerea Lumii, o constelație de națiuni care și-au construit identitatea pe suportul „*etnicului fondator*”, conștient „*de sine*”. Fiecare națiune, ca succesiune continuă de generații în aceeași „*patrie*”, a întreținut și dezvoltat procesele sociale care mențin oamenii în stare de „*ființă socială*”. Așa cum afirma Constantin Rădulescu-Motru în lucrarea *Naționalismul. Etnicul românesc*, etnicul a fost, din momentul genezei națiunilor, „*sufletul*” acestora, întrucît a asigurat „*unitatea de viață legată de o orientare conștientă*”.

Pe suportul „*etnicului fondator*” - ca expresie a relației de comunicare a oamenilor cu „*spiritul*” și cu „*patria*” - s-a dezvoltat organic „*conștiința comunității*”, individualizată sub forma conștiinței originii, limbii și comunității de destin. Conștiința comunității de origine a întreținut obiceiurile, tradițiile, credințele etno-organizărilor care s-au raportat fără întrerupere la strămoși comuni. Aceștia au devenit „*simboluri naționale*” la care s-au raportat cu vigoare *elitele sociale* ale națiunilor.

Capacitatea etnicului (*ethnos, natio*) de a traversa epocile istorice și de a genera valori sociale, neîntrerupt, în aceeași „*patrie*”, a transformat conștiința comunității de origine în conștiința comunității de limbă. *Limba* a întreținut coeziunea fiecărei națiuni, întrucît cuvîntul a fost și este nu numai mijlocul de comunicare între oameni, ci și instrumentul eficient de exprimare a gândirii și creației. Prin limba conservată și îmbogățită de „*etnicul fondator*”, națiunile au dobîndit conștiința unității culturale și conștiința comunității de *destin*.

„*Etnicul fondator*” a constituit suportul conservării valorilor fiecărei națiuni: limba, obiceiurile și mentalitățile și a generat procesele sociale care au consolidat diferențierile de limbă, obiceiuri, mentalități și organizații gestionare, precum și „*agentul social*” care a asigurat organicitatea națiunilor.

„*Etnicul fondator*”, botezat de ideologi „*factorul etnic*”, a constituit nucleul socio-uman cu identitate asumată, generată de conștiința „*de sine*”, care a marcat arealul de viațuire („*patria*”) și timpul istoric al fiecărei națiuni, a diferențiat națiunile și a asigurat unitatea organică a acestora.

„*Etnicul fondator*” a conservat filonul genetic care a menținut națiunile în permanentă stare de veghe împotriva imperiilor și a presiunilor ideologiilor agresive, înrudirea de sînge, legătura cu „*patria*”, precum și legăturile spirituale „*de minte și inimă*”, între oameni, ca „*ființă socială*”. „*Etnicul fondator*” a întreținut permanenta comunicare între oameni și a reconstruit „*socialul*” prin continua procesare socială a informațiilor, în funcție de necesități.

„*Etnicul fondator*” a constituit suportul pe care națiunile au construit și reconstruit capacitatea oamenilor de a susține și întreține schimbul permanent de idei, continua acumulare de cunoștințe, socializarea oamenilor și crearea competențelor profesionale și socializante.

„Etnicul fondator” s-a manifestat cu vigoare mai ales în situațiile în care națiunile au fost agresate, prin războaie de cucerire de către imperii.

„Etnicul fondator” este nucleul socio-uman spiritualizat, conștient „de sine” și de legătura organică cu „patria”, în jurul căruia națiunile și-au reconstruit, din nevoia de de ființare și supraviețuire în situații dificile, capacitățile de rezistență împotriva imperiilor și a ideologiilor antinaționale.

În devenirea națiunii române, „etnicul” s-a manifestat ca „stare de spirit”, pe fundamentul căreia s-a născut și dezvoltat „conștiința de sine” (conștiința națională) a oamenilor care s-au raportat peren la „geneză” și au viețuit împreună în aceeași „patrie”. Astfel, națiunea română a redevenit, în conștiința oamenilor, prin autocunoaștere, ceea ce fusese din vremuri ancestrale: o „stare de spirit” generată de forma de organizare socială specifică spațiului carpato-danubiano-pontic. Ea încorporează „în sine” procesele sociale identificate de marii sociologi români Constantin Rădulescu-Motru și Dimitrie Gusti.

Constantin Rădulescu-Motru (1868-1957), promotorul teoriei „personalismului energetic”, afirma că fundamentul unei națiuni îl constituie *înrudirea de sânge, corelațiunile strânse cu pământul și multe alte legături de minte și de inimă, stabilite în decursul unei lungi conviețuiri între locuitorii unei țări*. De aici rezultă că *etnicul este sufletul națiunii*.

La baza „etnicului românesc” se află „conștiința comunităților românești”, exprimată sub forma *conștiinței originii, limbii și destinului românesc. Conștiința comunității de origine întreține obiceiurile, tradițiile și ritualul cultului*, este baza organizării oamenilor conștienți că au strămoși comuni și generează, în procesul de evoluție a „societății”, conștiința comunității de limbă românească. Aceasta are forță coezivă mai mare, căci *cuvântul* este atât mijloc de comunicare, cât și de gândire și creație.

Prin limba română se dobândește „conștiința unității culturale românești”, iar *naționalismul românesc* se definește, în plan politic, ca *rezultatul cultivării limbii naționale, adică a limbii române*. Ca urmare a nevoii națiunii române de a face sacrificii pentru a-și asigura viitorul în fața războaielor, a pericolului pentru propria ființă, se dezvoltă *conștiința comunității de destin care revoluționează politica externă*, întrucât alianțele nu se mai fac după origine sau limbă, ci *între popoare cu destine apropiate*.

Dimitrie Gusti (1880-1955), fondatorul Școlii sociologice de la București, definea națiunea ca „*realitate sintetică, în înțelesul că ea formează o totalitate, un întreg viu, indivizibil, cu neputință de a fi redus la indivizii care o compun sau la o singură parte din ființa ei*”. El a fost convins că „*națiunea este cea mai complexă unitate socială*”, o „*comunitate etnică naturală*” care se realizează „*printr-un efort de fiecare clipă, prin voința de a fi, de a trăi și de a lupta*”. Națiunea presupune, deci, o „*voință conștientă de scopurile pe care le urmărește, stăpână pe mijloacele ei de acțiune, capabilă de creațiuni vaste și orientată spre perspective întinse*”.

Definitiv pentru națiunea română este legătura organică pe care aceasta o asigură între „*ethnos*” și pământul pe care viețuiește, numit „*pământul patriei*”. Națiunea română nu poate fi, deci, desfăcută *de substratul ei etnic, de populația care o compune, de trăsăturile ei rasiale specifice, de masa ereditară, de însușiri fizice și psihice care nu-i aparțin decât ei*.

Națiunea română este și un rezultat al unui proces istoric, fiind condiționată dimensiunile sale cosmice, biologice, istorice și psihice. Deci, națiunea română reprezintă *realitatea socială* din spațiul carpato-danubiano-pontic care cuprinde *umanitatea adevărată*, deoarece însumează toate eforturile creatoare ale oamenilor care viețuiesc în acest spațiu geografic.

Națiunea română este o „*creație voluntară*”, o „*comunitate etnică naturală*”, care se realizează *printr-un efort de fiecare clipă, prin voința de a fi și de a lupta*, presupunând, deci, o *voință conștientă de scopurile pe care le urmărește, stăpână pe mijloacele ei de acțiune, capabilă de creațiuni vaste și orientată spre perspective întinse*. Ea se autodefinește ca *însușirea a străduințelor anterioare, ca experiență de viață săvârșită de înaintași, acumulată și transmisă din generație în generație și proiectată în viitor*. Aceste procese sociale fac din națiunea română o *unitate socială autonomă de scop și mijloace, o comunitate culturală, în care etnicitatea constituie doar o realitate culturală, precum și o condiție de viață, încorporată în tiparele existențiale le spațiului de viațuire, adrele vieții sociale*”. De aceea, *națiunea nu poate fi definită în afara substratului etnic, a poporului român și a patriei*.

*

„Etnicul” este invocat de imperii atunci când folosesc, din interes geopolitic, un „*etnic*” cu nume impus de capete încoronate -, pentru a domina națiunile din zona de influență, dar și de națiuni -, atunci când își legitimează în fața imperiilor dreptul la existență, informație și protecție.

În romanul „*Sacrificiul*”, Mihail Diaconescu oferă un sprijin neprecupețit investigației sociologice a „*etnicului*”, zugrăvind cu predilecție, cu pana romancierului de înaltă conștiință, comunitățile românești din spațiul munților Apuseni în preajma prăbușirii Imperiului austro-ungar și unirii acelor români cu patria-mumă.

Cetatea Cavalerilor

Nr. 8 (24)/ AUGUST 2022

Autorul percepe „*etnicul*” ca expresie organică, spirituală, a cunoașterii de sine, a capacității comunităților de români de a-și înțelege propriile lor forme de existență și de manifestare în viața “cetății” și în afara ei.

Romanul „*Sacrificiul*”, scris de un român argeșean care zugrăvește o lume ardelenescă, de esență bihoreană, pătrunde în esența acestuia, surprinzând „*etnicul*” și încadrându-l în logica existențială a națiunilor -, ca organizări sociale perene. În acele vremuri, românii vorbeau de *etnic*, *neam* și *națiune*, ca despre același realități sociale, cu oarecare nuanțe identitare. Toate acestea sunt legate organic de așezăminte, aptitudini, credințe, datini, îndeletniciri, lege, limbă, muncă, pământ, port, sânge, trecut, virtuți etc. Românii le-au privit atunci, le privesc și astăzi ca semene, simboluri și temeuri recunoaștere ale unității naționale.

Autorul zugrăvește o epocă în care s-a vorbit mult despre *națiune*, *neam* și *popor*. În întregul Imperiu austro-ugar era vremea revendicărilor și luptelor naționale, în care erau angrenați și românii ardeleni, bucovineni și bănățeni, a afirmării doctrinelor naționale sau anti-naționale (imperialiste), se scriau tratate de sociologie și psihologie socială, se construiau științe particulare -, precum etnografia, etno-istoria și etnologia. Chiar și austriei și ungurii, care se constituiseră, prin forță, în „*etnic dominant*” făceau atâta caz de „*etnic*”, cu referire la propriul „*etnic*”, în literatură și artă, în presă și în investigația ideologică sau chiar în cea științifică.

Cunoscând mai îndeaproape lumea românească din zona Bihorului, autorul romanului „*Sacrificiul*” este convins că „*etnicul*” nu poate fi conceput ca simplă categorie socială, ci trebuia așezat la temelia organizării și funcționării națiunilor, manifestându-se, constant, ca „*stare de spirit*” a națiunilor.